

vraagd om overleden slaven te vervangen, terwijl er in 1751, 1752 en 1753 bij uitzonderlijke grote oogsten niet veel meer als thans waren. [fol. 804] Als de toestand van de perkeniers dan zo slecht is, hoe konden dan nieuwe pacht en tollën die de arme ingezetenen kwellen en schijnwinsten opleveren, ingesteld worden? Die komen merendeels ten laste van de perkeniers. Op welke gronden zijn, ten koste van die en andere goede ingezetenen, aan zwervers uit Makassar passen op de Zuidoostereilanden verleend en is zonder toestemming zeer onbehoorlijk de verkoop van rijst op de bazaar gestaakt? Dit is allemaal in strijd met het zo breed uitgemeten medelijden met de behoeftige staat van de perkeniers. Men probeerde dat wijs te maken en daarop als remedie een greep uit de kas van de Compagnie te rechtvaardigen door een verhoging van prijs voor de nootmuskaat, of tenminste door de lage prijs van de rijst nog met een derde te verminderen. [fol. 805] Kort en goed, het gedrag van de gouverneur is niet doelmatig en tegenstrijdig. Daarover is verontwaardiging getoond. Het is duidelijk gemaakt dat, als de bevelen voor de behandeling van de perkeniers worden uitgevoerd en ze niet door de dienaren onderdrukt worden, deze mensen binnen een paar jaar een beter lot zullen hebben. Om dat te steunen is in de vergadering besloten om rsd 25.000 uit het kapitaal van de onbekende wezen naar Banda te zenden om op hypotheek voor het eerste jaar rentevrij onder de meest behoeftige perkeniers uit te zetten. De voorwaarde is dat met de rente jaarlijks ook 10 % wordt afgelost. Uit de aparte brief naar Banda van 13 december valt nog te melden [fol. 806] dat de gouverneur, naar aanleiding van zijn bedenkingen tegen de memorie van bezuiniging en de daarbij getoonde schijnwinsten, is aanbevolen zich daaraan te houden en zich niet met zulke loze plannen in te laten. Op zijn voorstel kunnen de gewone militairen, de zeevarenden etc. wel de helft van hun rantsoen van vlees en spek in contanten krijgen, alsmede een mutsje arak per dag. De 100 militairen die ter aanvulling van het incomplete garnizoen zijn gezonden, moeten uit fris en gezond volk bestaan. Er is besloten voor hun kleding uit de garnizoenskas voor ieder een nieuwe uitrusting mee te geven, bij aankomst door de schipper uit te delen. Net als in 1753 is voor het hele garnizoen de benodigde onder- en bovenkleding gezonden [fol. 807] ten laste van de gage van wie daarvan profiteert. Dit zal ieder jaar herhaald worden. De gouverneur heeft de perkenier Rabijn naar Batavia gezonden, zogenaamd wegens intrigerend gedrag en aanstootgevende uitlatingen. Deze diende een rekest in, waarin hij niet onaannemelijk zijn onschuld aantoonde, dat hij door gouverneur Jacob Pelters bruut en onredelijk is behandeld en dat hij onwettig met geweld is weggestuurd. Hij vraagt schadeloosstelling. De Hoge Regering liet hem weer terugkeren en droeg de gouverneur op hem ongemoeid te laten. Voordat een besluit over schadevergoeding valt, moet de gouverneur zich verantwoorden. Bij de brief van 4 september zond de gouverneur ongevraagd de diepten en ankerplaatsen aan de binnenkust [fol. 808] en in de kanalen. Maar in plaats daarvan voor de verbetering van de zeekaarten gebruik te maken, is het wegens de gevolgen het voorzichtigste geoordeeld dit stuk zorgvuldig te seponeren. De aparte missiven zijn nu doorgenomen, waarop de gewone zaken zullen volgen. Over schepen en vaartuigen kon nog niet definitief geoordeeld worden, omdat het rapport van de visitateur-generaal nog niet is ontvangen en het bestuur de desbetreffende resolutie van 19 mei verzuimde mee te zenden. De gezagvoerders van de Leiden zijn ontslagen van betaling van het bedrag voor 12 kalveren, omdat die per abuis niet uit Batavia waren meegegeven. Er is door slordigheid van het bestuur 1650 lb tarwe uit Kaap de Goede Hoop op de Jager, die door waterschade bedorven was, afgeschreven, terwijl de desbetreffende verklaring van 1500 lb spreekt. Dit is niet goedgekeurd. [fol. 809] Naast kleine onoplettendheden genoemd in de brieven naar Banda bleek dat de boedel van de overleden schipper Hoogwaard belast is met 9870 lb ammunitie en $\frac{24}{675}$ stuks zwaar touw, terwijl de commandeur en opperequipagemeester c.s. hebben aangetoond dat dit onmogelijk op zijn schip de Hoop tekort bevonden kan zijn. Dit blijkt uitgebreid uit de resolutie van 25 november. De stukken over deze onbegrijpelijke belasting zijn opgevraagd en de boedel is er intussen van ontlast. Behalve de 10 koeien en 20 Chinese varkens die met ieder van de naar Banda gezonden schepen zijn meegegeven, is besloten de daarheen vertrekkende burgers aan te sporen, en door het bestuur ter